

KURTKÖY HAVALİMANI FİZİBİLİTE ETÜDÜ: ANKETE DAYALI ÖN ARAŞTIRMA

Füsun Ülengin¹ ve İlker Topcu²

SUMMARY

This study evaluates the necessity of a second airport in Istanbul due to Atatürk Airport's high congestion problem. For this purpose, a survey is conducted with 1526 passengers in Atatürk Airport international and domestic terminal buildings. The questionnaire used aims to reveal the problems confronted by passengers who use Atatürk Airport, to investigate the desire for a second airport, the willingness of the passengers to use Kurtköy as a second airport, as well as the type of services that would be expected from both airports. At the evaluation process of the survey; information about the aim of the flight, the type of the flight (through or transfer), point of departure in Istanbul and the type of the vehicle(s) used for arrival to airport (if the case is through), and destination point etc. are gathered and the cross effects of these features on the answers are also revealed. The evaluation shows that 90 % of the passengers desires a second airport, and 41.5 % of the passengers will prefer Kurtköy.

ÖZET

Bu çalışma gerek uçak, gerek yük ve gerekse yolcu kapasitesinin üzerinde çalışmak durumunda kalan Atatürk Havalimanı'na ilave bir havalimanı kurulmasına ilişkin bir öngörüş oluşması amacı ile Atatürk Havalimanı'nda yapılan anket çalışmasının değerlendirilmesi ile ilgilidir. Anketin temel amacı mevcut havalimanından memnurluk düzeyinin ve en çok şikayet edilen sorunların saptanmasının yanısıra; yolcuların ikinci bir havalimanın kurulmasına gereksinim duyup duymadıklarının, söz konusu havalimanının Kurtköy'de kurulması durumunda bu limandan yararlanıp yararlanmayacaklarının ve -eğer yararlanacaklar ise- gerek Atatürk gerekse Kurtköy Havalimanlarını hangi kullanımlar için uygun bulduklarının saptanmaya çalışılmasıdır.

¹ Doç. Dr., İ.T.Ü., İşletme Fakültesi, Maçka, İstanbul

² Araş. Gör., İ.T.Ü., İşletme Fakültesi, Maçka, İstanbul

1. GİRİŞ

Atatürk Havalimanı dış hatlar terminali gidiş gümrüklü salon ve iç hatlar terminali gidiş arındırılmış salonlarında; 20, 22 ve 25 Mart 1997 tarihlerinde; 8:00-10:00, 13:00-15:00 ve 18:00-20:00 saatleri arasında toplam 1526 adet anket yapılmıştır.

Anketi yanıtlayan yolcuların %50'si iç hat, %50'si ise dış hat yolcusudur.

Ankete katılanların % 69.9'u direkt uçuş yapmakta ve havalimanına ev, otel veya işyerlerinden gelmektedir. % 30.1'i ise aktarmalı uçuş yapan transit yolculardır (Tablo 1).

Tablo 1. Anketi Yanıtlayanların Hareket Noktalarına Göre Dağılımları

Ev	% 54.9	İşyeri	% 2.8
Otel	% 12.2	Transit	% 30.1

Ankete katılanların % 27.4'ü serbest meslek sahibi, % 16.1'i ise özel sektör elemanı olarak görev yapmaktadır. Anketi yanıtlayanlar arasında diğer meslek sahipleri daha küçük oranlarda yer almışlardır (Tablo 2).

Tablo 2. Anketi Yanıtlayanların Mesleklerine Göre Dağılımları

Serbest	% 27.4	Sanayici	% 4.0	Ordu mensubu	% 0.7
Özel sektör elemanı	% 16.1	Esnaf	% 3.7	Sanatçı	% 0.5
Devlet memuru	% 6.2	Emekli	% 3.7	Avukat	% 0.5
Tüccar	% 5.8	İşçi	% 2.9	Öğretim üyesi	% 0.5
Ö.S. üst kad. yön.	% 5.0	Sporcu	% 1.6	Öğretmen	% 0.2
Öğrenci	% 4.8	Basın	% 1.4	Çiftçi	% 0.2
Ev kadını	% 4.8	Doktor	% 0.9	Eczacı	% 0.1
Ö.S. orta kad. yön.	% 4.2	Bankacı	% 0.8	Diğer	% 4.2

Ankete katılanların % 29.8'i dört, % 24.5'i üç kişilik aileye sahip olup, diğer dağılımlar Tablo 3'de görüldüğü gibidir. Bu kişilerin % 31.7'si'nin aile gelir düzeyi 250 milyon TL'nin üzerinde olup, % 23'ünün bir alt dilimdedir (Tablo 4).

Tablo 3. Ankete Katılanların Aile Büyüklüğü Dağılımları

1	% 6.4	3	% 24.5	5	% 14.8
2	% 13.4	4	% 29.8	6+	% 11.1

Tablo 4. Ankete Katılanların Aylık Aile Gelir Dağılımları

-60 Milyon TL	% 9.8	150-250 Milyon TL	% 23.0
60-100 Milyon TL	% 14.7	250 Milyon TL +	% 31.7
100-150 Milyon TL	% 20.7		

Yanıtlayıcıların % 64'ü iş nedeni ile, % 23.1'i ise turistik amaçlı olarak seyahat ettiklerini bildirmişlerdir. Diğer seyahat amaçları düşük oranlarda kalmıştır (Tablo 5).

Tablo 5. Yanıtlayıcıların Seyahat Amacı Dağılımları

İş	% 64.0	İkamet	% 2.7	Sportif	% 0.7
Turistik	% 23.1	Eğitim	% 2.3	Sağlık	% 0.1
Ziyaret	% 2.8	Asker	% 1.7	Diğer	% 2.6

Anketi yanıtlayanların % 17.4'ü Kadıköy merkezi ve çevresinden (Bostancı hariç Kadıköy ilçesi), % 6'sı Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından (Üsküdar, Ümraniye, Beykoz ilçeleri), % 8.7'si Anadolu yakasının diğer bölümünden (Bostancı ile doğusundaki Maltepe, Kartal, Pendik, Tuzla ve Adalar ilçeleri), % 29.5'i Rumeli yakasının Boğaziçi tarafından (Beyoğlu, Beşiktaş, Şişli, Kağıthane ve Sarıyer ilçeleri), % 38.4'ü ise Rumeli yakasının diğer bölümünden (Haliç'in batısında kalan Eminönü-Avcılar arasındaki ilçeler) hareket etmektedir (Tablo 6).

Tablo 6. Anketi Yanıtlayanların Hareket Bölgelerine Göre Dağılımı

Kadıköy ve çevresi	(1. Bölge)	% 17.4
Anadolu yakasının Boğaziçi tarafı	(2. Bölge)	% 6.0
Anadolu yakasının diğer bölümü	(3. Bölge)	% 8.7
Rumeli yakasının Boğaziçi tarafı	(4. Bölge)	% 29.5
Rumeli yakasının diğer bölümü	(5. Bölge)	% 38.4

2. ATATÜRK HAVALİMANINA ERİŞİM

Atatürk Havalimanı'na gelirken kullanılan araçlar araştırıldığında ise, anketi yanıtlayanların % 42.4'ünün özel oto ile, % 38.7'sinin taksi ile ve % 9'unun ise servis ile geldikleri saptanmıştır. Diğer ulaşım türlerinin toplam içindeki oranlarının ise çok düşük olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7'de, ankete katılanların hareket noktalarına göre kullanılan araçların dağılımı irdelendiğinde, Kadıköy ve çevresinden gelenlerin % 62.9'unun özel oto ile, Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 43.8'inin özel oto ve % 43.8'inin taksi ile, Anadolu yakasının diğer bölümlerinden gelenlerin % 60.2'nin özel oto ile, Rumeli yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 47'sinin özel oto ve % 40.9'unun taksi ile, Eminönü-Avcılar arasından gelenlerin ise % 53.3'ünün taksi ve % 37.4'ünün özel oto ile geldikleri görülmektedir. Kullanılan araç türleri arasında metronun payının oldukça düşük oluşu dikkat çekicidir. Rumeli yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 0.3'ü ve aynı yakanın diğer bölümlerinden gelenlerin % 1.5'i dışında metro kullanan yoktur.

Anketi yanıtlayanların % 0.28'i dört araç kullanarak Atatürk Havalimanı'na gelmiştir. % 5.22'si üç araç, % 8.4'ü iki araç, % 89.12'si, ise tek araç kullanmışlardır.

Tablo 7. Kullanılan Araçların Hareket Noktasına Göre ve Tüm Katılanlar İçin Dağılımları

Ulaşım araçları	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Özel Oto	62.9	43.8	60.2	47.0	37.4	42.4
Taksi	26.9	43.8	35.5	40.9	53.3	38.7
Servis	13.4	6.3	9.7	13.4	6.4	9.0
Otobüs	0.5	10.9	6.5	2.9	3.4	3.5
Deniz Otobüsü	9.1	3.1	7.5	0	0	2.4
Vapur	5.9	6.3	3.2	0	0.2	1.8
Dolmuş	1.6	6.3	2.2	0.6	1.2	1.5
Tren	1.1	3.1	1.1	0	0.7	0.8
Metro	0	0	0	0.3	1.5	0.7
Resmî Araç	0	0	0	0	0.2	0.1
Diğer	0	1.6	0	0.3	0.2	0.3

Atatürk Havalimanı'na gelişte harcanan süreler irdelendiğinde, anketi yanıtlayanların % 35.9'unun 15-30 dak., % 25.3'ünün 30-45 dakika ve % 17.1'inin ise 45-60 dakika harcadıkları görülmektedir (Tablo 8). Söz konusu sürelerin geliş bölgelerine göre dağılımları incelendiğinde ise, Kadıköy ve çevresinden gelenlerin % 32.8'inin 1-1.5 saat, Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 33.3'ünün 30-45 dakika, Bostancı-Tuzla arasından gelenlerin % 41.9'unun 1-1.5 saat, Rumeli Yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 41.4'ünün 30-45 dakika, Rumeli yakasının diğer bölümlerinden gelenlerin ise %71.1'inin 15-30 dakikada Atatürk Havalimanına ulaşabildiği görülmektedir.

Tablo 8. Geliş Sürelerinin Hareket Noktasına Göre ve Tüm Katılanlar İçin Dağılımları

Geliş Süresi (dak)	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
15-30	7	12.7	1.1	22.0	71.1	35.9
30-45	18.8	33.3	10.8	41.4	17.8	25.3
45-60	29.0	15.9	28.0	21.0	6.4	17.1
60-90	32.8	28.6	41.9	13.7	3.9	16.6
90-120	11.3	9.5	9.7	1.3	.7	4.0
120 +	1.1	0	8.6	.6	0	1.1

Tablo 9'da ise Atatürk Havalimanı'na gelmek için kullanılan araç türlerine göre geliş süresi dağılımları verilmektedir. Ulaşım araçlarına göre medyan geliş süreleri özel oto için 36.3 dakika, taksi için 38.3 dakika, servis için 56.1 dakika, otobüs ile gelenler için 83.6 dakika, dolmuş ile gelenler için 67.5 dakika, deniz otobüsü ile gelenler için 46.2 dakikadır. Tren ile gelenler 90 dakikada, vapur ile gelenler 112.5 dakikada, metro ile gelenler ise 56 dakikada havalimanına erişebilmektedir.

Tablo 9. Kullanılan Araçların Geliş Süresine Göre Dağılımları

Ulaşım Araçları	Geliş Süresi					
	15-30 dak. (%)	30-45 dak (%)	45-60 dak (%)	1-1.5 saat (%)	1.5-2 saat (%)	2 saatten fazla (%)
Özel Oto	36.5	23.2	17.6	18.4	4.0	.4
Taksi	37.5	27.9	14.9	14.5	3.9	1.3
Servis	18.9	23.6	29.2	21.7	5.7	.9
Otobüs	11.1	22.2	11.1	25.0	13.9	16.7
Dolmuş	28.6	0	0	28.6	42.9	0
D. Otobüsü	3.8	3.8	46.2	38.5	7.7	0
Tren	12.5	0	25.0	12.5	37.5	12.5
Vapur	0	0	5.3	31.6	52.6	10.5
Resmi Araç	0	0	0	0	0	0
Metro	14.3	28.6	28.6	28.6	0	0
Diğer	33.3	0	33.3	0	33.3	0

3. ATATÜRK HAVALİMANI'NDAN MEMNUNİYET

Anketi yanıtlayanların % 63.9'u Atatürk Havalimanı'ndan memnun olduklarını belirtmişlerdir. Memnuniyet düzeylerinin geline bölgelere göre dağılımı incelendiğinde ise, Kadıköy ve çevresinden gelenlerin % 51.1'i , Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 59.4'ü, Anadolu yakasının diğer bölümünden gelenlerin % 53.8'i, Rumeli yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 64.6'sı, Rumeli yakasının diğer bölümünden gelenlerin ise % 72.1'i memnun olduklarını bildirmişlerdir. Görüldüğü gibi, Rumeli yakasında oturanların memnuniyet düzeyleri, Anadolu yakasında oturanlara göre daha fazladır (Tablo 10).

Tablo 10. Atatürk Havalimanı'ndan Memnuniyet

Memnuniyet durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Memnun	51.1	59.4	53.8	64.6	72.1	63.9
Memnun değil	48.9	40.6	46.2	35.4	27.9	36.1

Tablo 11'de görüldüğü gibi, Atatürk Havalimanı'na ilişkin memnuniyetsizlik nedenlerinin başlıcaları arasında yetersiz ve küçük olması (ankete katılanların % 10.6'sı), kalabalık olması (% 9.6), düzensiz olması (% 6.4) ve uzak olması (% 6.2) gelmektedir.

Aynı tabloda; memnuniyetsizlik nedenlerinin, geline yakaya göre dağılımı incelendiğinde ise, Kadıköy ve çevresinden gelenlerin % 15.1'nin uzaklıktan, % 14.5'inin yetersiz ve ufak oluşundan, % 12.9'unun kalabalıktan şikayet ettikleri görülmektedir. Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 17.2'si uzaklıktan, % 14.1'i

kalabalıktan şikayetçi olmuşlardır. Bostancı-Tuzla arasından gelenlerin şikayet nedenlerinin başında ise % 25.8 ile uzaklık gelmektedir. Rumeli yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 12.4'ü yetersiz ve ufak oluşundan şikayetçi olmuşlardır. Eminönü-Avcılar arasından gelenlerin ise % 11'i yine yetersiz ve ufak oluşundan şikayet etmektedirler.

Tablo 11. Anketi Yanıtlayanların Atatürk Havalimanından Memnuniyetsizlik Nedenleri

Neden	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Yetersiz, ufak, küçük	14.5	7.8	3.2	12.4	11.0	10.6
Kalabalık	12.9	14.1	9.7	8.9	6.4	9.6
Düzensiz	5.4	7.8	2.2	7.0	4.6	6.4
Uzak	15.1	17.2	25.8	2.9	1.2	6.2
Hizmet kötü, çalışanlar ilgisiz	3.8	1.6	2.2	3.5	4.6	3.9
Ulaşım zor ve pahalı	6.5	3.1	8.6	4.5	1.5	3.7
Rötar	1.6	1.6	0	2.9	2.7	2.6
Uluslararası ölçülerde değil	3.8	1.6	3.2	1.3	1.5	2.5
Havasız, bunaltıcı, sıcak	0.5	0	4.3	1.9	1.5	1.6
Kirli, pis, bakımsız	1.1	0	1.1	2.5	1.7	1.5
Otopark sorunu	3.8	0	1.1	1.9	1.5	1.3
Terminalleri arası transfer kötü	0	0	3.2	0.6	0.5	1.1
Bilgilendirme-danışma iyi değil	0.5	0	0	0.6	1.0	0.9
Vakit geçirecek yer yok	1.1	1.6	1.1	0	0.2	0.7

4. ATATÜRK HAVALİMANI'NDAN BAŞKA BİR HAVALİMANINA OLAN TALEP

Ankete katılanların % 91.7'si Atatürk Havalimanı'na ek olarak bir havalimanını daha olmasını istediklerini bildirmişlerdir. Başka bir havalimanı isteyenlerin, istemlerinde başlıca neden (% 80'i) yakın bir havalimanı istegidir. İstemeyenler içinde ise mevcut havalimanının kendisine yakın gelmesi (% 65) ve alışkanlık (% 12) ana istemene nedenleridir. Yanıtların, kişilerin geldikleri bölgelere göre dağılımı incelendiğinde: Kadıköy ve çevresinden oturanların % 96.8'inin, Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 95.3'ünün, Anadolu yakasının diğer bölümünden gelenlerin % 97.8'inin, Rumeli yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 90.8'inin, Rumeli yakasının diğer bölümünden gelenlerin ise % 88'inin ikinci bir havalimanına olumlu baktıkları gözlenmektedir (Tablo 12).

Anketi yanıtlayanların % 78.2'si Anadolu yakasında havalimanı yapılmasını istemektedir. % 8.8'i böyle bir havalimanını istememekte, % 13'ü ise kayıtsız kalmaktadır. Varış noktası Türkiye dışı olanlar az bir farkla da olsa Pendik Kurtköy'ü, Atatürk Havalimanı'na tercih etmektedir. Dış hat yolcularının % 49'u Pendik Kurtköy

Havalimanı'nın açılmasına olumlu bakarken, bu oran iç hat yolcularında % 42'ye kadar düşmektedir. Başka bir havalimanı istediğini bildirenlerin ise % 81.3'ü Anadolu yakasında havalimanı istediklerini bildirmişlerdir. Başka bir havalimanı isteyenlerin % 98'i Kurtköy Havalimanı açılmasını olumlu karşılarken, başka bir havalimanı istemeyenlerin ise ancak % 50'si Kurtköy için olumsuz görüş bildirmiştir (Tablo 13).

Tablo 12. Hareket Noktasına Göre İkinci Havalimanı İstemi

İstem durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
İster	96.8	95.3	97.8	90.8	88.0	91.7
İstemez	2.7	1.6	1.1	2.2	5.6	3.5
Farketmez	0.5	3.1	1.1	7.0	6.4	4.9

Tablo 13. Başka bir havalimanı açılmasına bakış

	Başka bir havalimanı istemi (%)			Toplam (%)
	İsterim	İstemem	Farketmez	
Anadolu yakasında havalimanı istemi				
İsterim	81.3	23.3	32.6	76.2
İstemem	5.5	66.7	9.0	8.1
Farketmez	13.2	10.0	58.4	15.7
Havalimanı tercihi				
Atatürk Havalimanı	46.3	79.7	65.6	48.7
Pendik Kurtköy Havalimanı	48.0	18.6	24.4	45.5
Farketmez	5.7	1.7	10.0	5.8
Kurtköy Havalimanının açılması				
Olumlu	98.3	50.0	95.6	96.3
Olumsuz	1.7	50.0	4.4	3.7

Kadıköy ve çevresinde oturanların % 96.8'i Anadolu yakası'nda havalimanı yapılmasını olumlu karşılamaktadır. Bu değer Anadolu yakasının Boğaziçi tarafında % 98.4, aynı yakanın diğer bölümünde % 98.9, Rumeli yakasının Boğaziçi tarafında % 68.4, aynı yakanın diğer bölümünde ise % 69.4'tür (Tablo 14).

Tablo 14. Hareket Noktasına Göre Anadolu Yakasında Havalimanı İstemi

İstem durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
İster	96.8	98.4	98.9	68.4	69.4	78.2
İstemez	2.2	1.6		10.9	13.4	8.8
Farketmez	1.1		1.1	20.8	17.1	13.0

Öte yandan, uçuşun Pendik Kurtköy'den de yapılması durumunda, ankete katılanların % 57.5'i Atatürk Havalimanı'nı tercih edeceklerini bildirmişlerdir. % 41.5'i ise Kurtköy'ü tercih edeceklerini söylemişlerdir (Tablo 15). Tercih yapısı, oturan bölgeye göre irdelendiğinde ise; Kadıköy ve çevresinden gelenlerin % 95.7'si, Anadolu yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 89.1'i, Bostancı ve doğusundan gelenlerin ise % 96.8'i Pendik Kurtköy'ü tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Buna karşın; Rumeli Yakasının Boğaziçi tarafından gelenlerin % 80.9'u ve Eminönü-Avcılar arasından gelenlerin % 83.8'i Atatürk Havalimanı'nı tercih etmektedirler.

Tablo 15. Hareket Noktasına Göre Atatürk/Kurtköy Havalimanı Tercih

Tercih durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Atatürk	4.3	9.4	2.2	80.9	83.8	57.5
Kurtköy	95.7	89.1	96.8	17.5	15.2	41.5
Farketmez	0	1.6	1.1	1.6	1.0	1.0

Tercih ettikleri havalimanını tercih etme nedenleri araştırıldığında ise; temel nedenin % 72.4 ile yakınlık olduğu görülmektedir. İkinci neden % 7.1 ile kolay ulaşım, üçüncü neden ise daha iyi imkanlar olup tercih yüzdesi 6.6'dır. Aynı yakada olmak 5.8'lik yüzde ile dördüncü tercih nedeni olarak belirtilmiştir ve gerçekte "yakınlık" cevabı ile birleştirildiğinde baskın cevabın "yakınlık" ile ilintili olduğu görülmektedir (Tablo 16).

Hareket bölgesine göre irdelene yapıldığında, Kadıköy ve çevresinden gelenlerin % 83.7'si havalimanının yakın olmasını en temel tercih nedenleri olarak göstermişlerdir. Diğer bölgelerden gelenler için de yakınlık ön planda gelmekte ve tercih oranları sırası ile Anadolu yakasının Boğaziçi tarafı için % 85.5, Anadolu yakasının diğer bölümü için % 88, Rumeli yakasının Boğaziçi tarafı için % 71.6, bu yakının diğer bölümü için % 83.1 olmaktadır.

Tablo 16. Tercih Edilen Havalimanını Tercih Nedenleri

Neden	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Yakın	83.7	85.5	88.0	71.6	83.1	72.4
Kolay ulaşım	10.9	12.9	8.7	8.0	4.9	7.1
İyi imkanlar, modern ve büyük	3.3	4.8	4.3	4.7	3.6	6.6
Aynı yakada	6.0	4.8	1.1	12.4	4.6	5.8
Alışkanlık	0	1.6	0	1.0	1.3	2.4
İş gereği	0.5	0	0	2.0	1.8	1.2
Yoğunluğu azaltır	2.7	0	1.1	0	0.5	1.0
Rahat	0.5	1.6	0	0.3	0.5	0.5
İkisi de olur	0	0	0	0.3	0.5	0.3

Öte yandan anketi yanıtlayanların % 96.3'ü Kurtköy Havalimanının açılmasını olumlu karşıladıklarını belirtmişlerdir.

Anketi yanıtlayanların % 70.9'u, Atatürk Havalimanının hem iç hem de dış hat için açık olmasını istediklerini bildirmişlerdir. Kurtköy için de benzer talepte bulunanlar % 71.8 oranındadır. Bu oranlar farklı yakalardan gelenlerin kendi içinde de benzerlik göstermekte ve her bir havalimanının salt iç hat, ya da salt dış hat türünde bir kullanıma açık olması düşüncesine baskın çıkmaktadır (Tablo 17 ve 18).

Tablo 17. Atatürk Havalimanının İç/Dış Hat Kullanımına Açık Olma İstemi

Tercih durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Salt iç hat	11.4	12.7	3.3	13.8	14.3	12.6
Salt dış hat	13.0	22.2	13.2	14.8	17.0	15.6
Her ikisi	74.5	65.1	82.4	70.8	67.7	70.9
Farketmez	1.1	0	1.1	0.7	1.0	0.9

Tablo 18. Pendik Kurtköy Havalimanının İç/Dış Hat Kullanımına Açık Olma İstemi

Tercih durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Salt iç hat	15.8	20.6	14.1	18.8	17.8	17.6
Salt dış hat	8.2	6.3	4.3	11.9	12.8	10.6
Her ikisi	76.1	73.0	81.5	69.3	69.2	71.8
Farketmez	0	0	0	0	0.3	0.1

Öte yandan, ankete yanıt verenlerin % 30.8'i İstanbul'dan giderken kullanılan havalimanı ile İstanbul'a gelirken kullanılan havalimanlarının farklı olmasının kendileri için önemsiz olduğunu ortaya koyarken, % 28.8'iböyle bir yapıya tercih etmeyeceklerini, % 15.5'i de kesinlikle tercih etmeyeceğini belirtmişlerdir. Yanıtların dağılımı oturulan yakaya göre büyük bir farklılık göstermemektedir (Tablo 19).

Tablo19. Hareket Noktasına Göre Farklı Amaçlı Havalimanlarının Tercih

Tercih durumu	Bölge (%)					Toplam (%)
	1.	2.	3.	4.	5.	
Kesinlikle tercih ederim	6.5	3.1	14.1	4.5	2.7	4.9
Tercih ederim	26.9	25.0	15.2	17.3	19.3	20.0
Farketmez	30.1	25.0	30.4	33.5	30.1	30.8
Tercih etmem	23.7	31.3	22.8	31.6	29.8	28.8
Kesinlikle tercih etmem	12.9	15.6	17.4	13.1	18.1	15.5

5. SONUÇLAR

Yapılan anket çalışmasından elde edilen bulgular bir bütün olarak irdelendiğinde aşağıdaki sonuçların çıkarılması mümkün olmaktadır:

Ankete katılanların % 41.5'i uçuş için Pendik Kurtköy Havalimanını tercih edeceklerini açıklamışlardır. Atatürk Havalimanı 2000 yılı tahmini toplam yolcu trafiğinin yaklaşık 19 milyon yolcu olduğu gözönünde bulundurulursa, Pendik Kurtköy Havalimanının yıllık yolcu kapasitesinin diğer trafik çoğaltıcı etkenler ihmal edilse bile en az 8 milyon yolcu olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Toplam yolcuların % 90'ı ikinci bir havalimanı istemektedir. Bu oran Anadolu yakasında oturanlar için % 95'e yükselmektedir. Öte yandan Anadolu yakasında oturanların özellikle Pendik Kurtköy'de yeni bir havalimanı açılmasını istedikleri gözlemlenmektedir.

Ankete katılanların % 65'lik bölümü iş amaçlı yolculuk yaptıkları gözlemlenmektedir. İleriki yıllarda tatil yörelerine yeni havalimanlarının açılacağı ve kapasitelerinin yeterli düzeyde olacağı varsayıldığında İstanbul'da gerek mevcut olan Atatürk Havalimanı'nda gerekse de açılması planlanan ikinci bir havalimanında müşteri tipolojisi değişecektir. Diğer bir deyiş ile İstanbul Havalimanları turistik amaçtan çok iş amaçlı yolculuklar için kullanılır hale gelecektir. Bu nedenle iki havalimanında da iş adamlarına yönelik hizmetleri iyileştirici ve arttırıcı faaliyetlerin ivedilikle planlanması gerekmektedir.

Değerlendirmeler: ankete katılan yolcuların yaklaşık % 70'inin Atatürk Havalimanı'na Avrupa yakasından, geri kalanların ise Anadolu yakasından geldiğini göstermektedir. Avrupa yakasından mevcut havalimanına erişim süresi ortalama 30 dakika olmakla beraber, aynı süre Anadolu yakası için ortalama 75 dakikayı bulmaktadır. Anadolu yakasında ikinci bir havalimanı açılması durumunda bu yakada oturanlar için erişim süresi kısılacaktır.

İstanbul'un Avrupa yakasından Atatürk Havalimanı'na gelenlerin yaklaşık % 30'u mevcut havalimanından memnun değilken, bu oran Anadolu yakasında oturanlar için % 45'lere ulaşmaktadır. En temel memnuniyetsizlik nedenleri havalimanının yetersiz, ufak ve kalabalık olmasıdır. Anadolu yakasında oturanlar için bu nedenlere uzaklık da eklenmektedir. Bu nedenlere göre çıkarılacak sonuç Atatürk Havalimanının büyütülmesi ve modernize edilmesi ve Anadolu yakasında yapılacak bir havalimanı ile o yakada oturanların havalimanına erişim sürelerinin kısaltılmasıdır.

Değerlendirmelerden her iki havalimanının da hem iç hem de dış hat hizmeti vermesi isteği ortaya çıkmaktadır. Atatürk Havalimanı için bu oran % 71, Pendik Kurtköy için ise % 72'dir.

Mevcut durumda Atatürk Havalimanı'na erişimin % 80'inin özel oto ve taksiler ile sağlandığı görülmektedir. Bu yüksek oran toplu taşımacılık ile havalimanına ulaşımın hemen hemen imkansız olduğunu vurgulamaktadır. Gerek Atatürk gerekse açılmasının uygun olacağı anlaşılan Pendik Kurtköy Havalimanlarına erişim için toplu taşımacılık imkanlarının iyileştirilmesi gerekmektedir.